

součástí Kopeckého badatelské práce je i zpřístupňování dosud neznámých či pozapomenutých textů, jež tvoří součást zmíněných monografických prací, ale jsou připraveny i jako samostatné edice, např. Konáčovo *Pravidlo lidského života* (1961), milostná lyrika středověká a renesanční nazvaná *Zbav mě mé tesknosti* (1983), zábavná tvorba v edici *Komu ženu svou poručiti a jiné kratochvilné rozprávky* (1986).

Druhou velkou vědeckou láskou prof. Kopeckého bylo baroko. Zde je třeba připomenout jeho roli organizátora konference *O barokní kultuře* (1968) a redaktora stejnojmenného sborníku, který novým způsobem navázal na přerušené výzkumy z meziválečného období. Tvorbu doby baroka pak Kopecký sledoval i v dalších letech, výsledkem jsou cenné monografie i edice (výbor barokní poezie *Kapka rosy tekoucí*, 1968; monografie *Barokní spisovatel Valentin Bernard Jesřábek*, 1969; *Starší slezští kazatelé*, 1970; edice poezie F. Kadlinského *Zdoroslaviček*, 1971). S novou intenzitou však jeho badatelská a editorská činnost vzrostla v 90. letech, která barokistickému bádání přestala bránit. Kopecký se věnuje určitým literárním žánrům barokní doby, homiletice (edice žďárských kázání *Žena krásná náramně*, 1998), hymnologii, dále významným tvůrčím osobnostem – B. Balbínovi (opakované vydání jeho *Rozpravy krátké, ale pravdivé*), F. Bridelovi (*Básnické dílo*, 1994), Ant. Koniášovi (*Vejštažní naučení*, 1995), celé plejády barokních kazatelů. Nelze však pominout práce biblistické (edice *Bible svatováclavská: Evangelia*, 1991) a samozřejmě ani třetí velkou oblast Kopeckého zájmu, komeniologii, jejímž plodem kromě řady studií je i monografie *Komenský jako umělec slova* (1992) a příprava 4. svazku ediční řady J. A. Comenii *Opera omnia*.

Zmínit je třeba též Kopeckého rozsáhlou činnost pedagogickou a autorství mnoha studijních textů, práci popularizátorskou (za všechny jmenujeme texty pro Rozhlasovou univerzitu Svobodné Evropy, z nichž pak připravil soubor barokistických studií *Nic stálého přítomného*, 1999), četné přednášky pro veřejnost, vystoupení v médiích, příspěvky v deníku tisku.

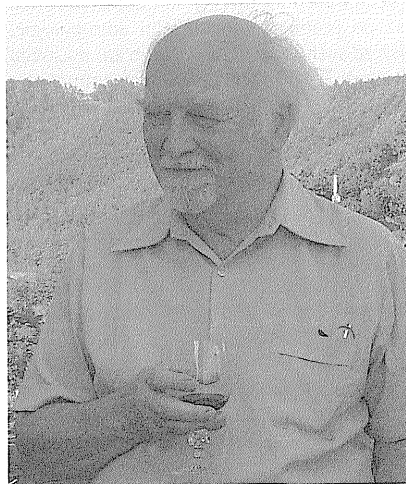
Výčet výjimečně plodné činnosti prof. Milana Kopeckého není úplný, musí však být při-

pomenut rys, který všechny jeho texty spojuje – schopnost nahlédnout na českou literaturu z perspektivy širšího kulturního vývoje a zařadit úsilí českých autorů do nadnárodního rámce. V prof. Kopeckém ztrácí česká literární věda znalce vynikajících kvalit, širokého badatelského záběru i evropského rozhledu.

H. BOČKOVÁ

Zemřel prof. dr. Richard Jeřábek, DrSc.

Zpráva, že 14. října 2006 zemřel na cestě po Sicílii profesor Richard Jeřábek, byla nečekaná. Letošní pětasedmdesátník (narozen 14. 5. 1931 v Rožnově pod Radhoštěm) s obdivuhodnou vitalitou vedl až do července Ústav evropské etnologie na Filozofické fakultě MU a jeho plány a aktivity vědecké i pedagogické se zdály nevyčerpatelné.

S Masarykovou univerzitou byl spjat více než bytostně. V roce 1950, po maturitě na gymnáziu ve Valašském Meziříčí, začal na Filozofické fakultě studovat obory národopis a dějiny umění. Ještě jako student se v roce 1953 stal asistentem etnografického semináře, v roce 1959 (po smrti zakladatele vysokoškolského studia národopisu v Brně prof. Antonína Václavíka) pak jeho vedou-

cím. V čele tohoto pracoviště, s různými peripetemií vývoje a s několikerou transformací nejen názvu, ale i obsahu studia, tak stál téměř půl století (od roku 1963 jako docent, od roku 1968 jako profesor). Přímochaře se tato cesta jeví jen zdánlivě, společenské souvislosti do ní několikrát silně zasáhly. Negativně se projeví zejména ve ztrátě samostatnosti pracoviště (samostatná katedra etnografie a folkloristiky byla vytvořena v roce 1964), které v letech 1970-1990 existovalo pouze jako oddělení etnografie a folkloristiky katedry historie, pozitivně pak po roce 1990, kdy se obor již zcela plnoprávně mohl rozvíjet v celoevropských odborných kontextech a kdy zkušenosti a znalosti profesora Jeřábka k tomuto rozvoji přispěly naprosto zásadně.

Šíře jeho studijního zájmu a z toho plynoucího pedagogického působení byla mimořádná. Soustředil se na teorii a metodologii oboru, na hmotnou lidovou kulturu, na výtvarnou kulturu lidu, kterou ve svých přednáškách nastiňoval od tradičních forem až po problematiku vizuální antropologie, jež ze svého zájmu nevyděljuje ani masovou kulturu a její projevy. Byl znalcem národopisné fotografie a filmu. Zabýval se otázkami rajonizace, tedy vytvářením národopisných oblastí, což zároveň korespondovalo s jeho zájmem o nejstarší dějiny oboru a historiografii vůbec. Od 80. let formoval přednášky z obecné etnologie a etnogeneze, které podporoval svými zahraničními poznávacími cestami, jež po roce 1990 rozvinul nebyvalou měrou. Mnoho z nich organizoval pravidelně také v rámci výuky pro studenty a kolegy z oboru (jen v letech 1990 – 2006 se pod jeho vedením uskutečnilo dvacet sedm zahraničních exkurzí). V neposlední řadě se věnoval vědecké bibliografii (mj. byl od roku 1970 členem autorského kolektivu Internationale Volkskundliche Bibliographie a českým zástupcem v této organizaci). Přehled o díle a nesčetných odborných aktivitách profesora Jeřábka v domácím i mezinárodním měřítku lze získat v jeho personální bibliografii (vydané v roce 1991 jako příloha časopisu *Národopisná revue*) nebo také v almanachu, který byl vydán k 60. výročí Ústavu evropské etnologie v letošním roce. Připomeňme tedy jen ve struč-

nosti alespoň tituly *Karpatské vorařství v 19. století* (1961), *Plastika lidových tvůrců* (1981), *Počátky národopisu na Moravě. Antologie prací z let 1786-1884* (1997), redaktorský a autorský podíl na monografiích *Podluží. Kniha o lidovém umění* (1962), *Horňácko. Život a kultura lidu na moravsko-slovenském pomezí v oblasti Bílých Karpat* (1966), *Proměny jihomoravské vesnice. Národopisné studie z Brumovic* (1981), sestavení antologie *Moravští Charváti – dějiny a lidová kultura* (1991), iniciaci slovníku *Od folkloru k folklorismu* (1997), spolupráci na vlastivědě *Lidová kultura na Moravě* (2000) a mnohé další. Vydání syntetického kolektivního díla *Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*, kterému zasvětil posledních deset let jako autor personální části, spoluautor věcné části a jeden z hlavních redaktorů, se už nedočkal. V rukopise zůstala rovněž jeho poslední práce *Slovník evropských etnologů*, jímž symbolicky završil cestu proměny národopisu v moderní evropskou etnologii, tedy cestu od zkoumání tradiční kultury venkova k poznání kultury člověka v jeho společenských souvislostech historických i soudobých.

V profesoru Richardu Jeřábkovi odešel vědec a pedagog, který ctíl širokou vzdělanost a poctivý přístup k řešení problémů, zároveň však citlivě vnímal posuny doby, jež promítal do směřování etnologie a vytyčování jejich hlavních úkolů. Širokému okruhu spolupracovníků a studentů bude chybět odborně i lidsky.

M. PAVLICOVÁ

Jaroslav Fryčer

Dne 5. října jsme se naposledy rozloučili s prof. PhDr. Jaroslavem Fryčerem, CSc. Těžká choroba ukončila život významného českého literárního vědce a odborníka v oblasti francouzské literatury a představuje tak spolu s odchodem profesorů Látala a Zatloukala z Olomouce další citelné oslabení pro českou vědeckou literárně zaměřenou romanistiku. A nejen to, v osobě profesora Fryčera odešel i příkladný učitel a vzor pro